

Waddenacademie Jaarverslag 2020

Het jaar 2020 was een bijzonder jaar, met de wereldwijde uitbraak van het Coronavirus in het voorjaar en de consequenties daarvan op wereldschaal. Ook voor de Waddenacademie had de uitbraak gevolgen voor de geplande activiteiten. Sommige activiteiten, zoals de jaarlijkse grote openbare symposia, gingen in digitale vorm toch door (met meer deelnemers dan mogelijk was als de bijeenkomsten fysiek gehouden waren), andere bijeenkomsten werden toch doorgeschoven. Sommige activiteiten gingen ook gewoon door alsof Corona niet bestond, zoals het uitbrengen van verschillende position papers.

Met het uitbrengen van het jaarverslag legt de Waddenacademie verantwoording af over de aan haar toegekende middelen. Kennis voor een duurzame toekomst van de Wadden, dat was ook in het afgelopen jaar weer uitgangspunt voor de werkzaamheden van de Waddenacademie.

De Raad van Toezicht is trots op wat ook in 2020 weer door de portefeuillehouders en bureaumedewerkers aan werk is verzet.

Namens de Raad van Toezicht,

Ed Nijpels
voorzitter

De Waddenacademie verbindt kennis over het Waddengebied en maakt deze toegankelijk en toepasbaar.

In 2004 verscheen het rapport Ruimte voor de Wadden van de Adviesgroep Waddenzeebeleid (Commissie Meijer). In dit rapport werd onder meer vastgesteld dat veel kennis over het waddengebied versnipperd aanwezig is of slecht ontsloten en daardoor niet direct beschikbaar of toepasbaar voor beleid en bestuur. Ook stelde de commissie vast dat er te weinig coördinatie en integratie van kennis en onderzoek is en dat er onvoldoende afstemming is tussen de vraag naar kennis, het aanbod van kennis en de programmering van kennisontwikkeling. Tot slot constateerde de Commissie Meijer dat er lacunes bestaan op het gebied van monitoring op ecologisch terrein en dat er gebrek is aan (gedeelde) kennis rond de samenhang tussen de Waddenzee als natuurgebied, de sociaaleconomische positie van de bewoners in het waddengebied en de belevingswaarde van de Waddenzee. Om al deze redenen pleitte de commissie voor het instellen van een onafhankelijke Waddenacademie.

Het toenmalige kabinet besloot om het advies van de Commissie Meijer over te nemen, wat in 2006 leidde tot de Wet op het Waddenfonds, die vier doelstellingen kent:

1. Vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het waddengebied;
2. Verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee;
3. Duurzame economische ontwikkeling van het waddengebied dan wel gericht op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het waddengebied en de direct aangrenzende gebieden (Groningen, Fryslân, en de Kop van Noord-Holland);
4. Ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het waddengebied.

Als uitvloeisel van het advies van de Commissie Meijer werd in 2008 de Waddenacademie ingesteld om inhoud te geven aan de vierde doelstelling. Tot 1 juli 2014 ressorteerde Waddenacademie onder de KNAW. Vanaf die datum is de Waddenacademie een onafhankelijke stichting, waarvan de basisfinanciering afkomstig is van het Waddenfonds.

De officiële missie van de Waddenacademie luidt als volgt: 'De Waddenacademie verbindt kennis over het Waddengebied en maakt deze

toegankelijk en toepasbaar. Kennisgebieden zijn de geowetenschappen en klimaat, ecologie, cultuurhistorie, economie, natuur en recht. De Waddenacademie draagt zo bij aan de duurzame ontwikkeling van het Waddengebied, waar de waarden van de natuur en het landschap aan de basis staan van identiteit, welvaart en welzijn van bewoners, ondernemers en bezoekers'.

Als netwerkorganisatie verbinden wij partijen in het Waddengebied via de drie kerntaken die in het in december 2005 uitgebrachte Uitvoeringsplan Waddenacademie werden vastgesteld en die we bij de instelling van de Waddenacademie in 2008 hebben meegekregen:

- Agenderen (vragen articuleren): het in samenspraak met beleid, beheer en belanghebbenden op de bestuurlijke en wetenschappelijke agenda zetten van onderzoeksvragen die voor een economisch en ecologisch verantwoorde ontwikkeling van het waddengebied relevant zijn;
- Programmeren (vragen (laten) beantwoorden): het stimuleren van een goede samenhang tussen regionaal, nationaal en internationaal wetenschappelijk en maatschappelijk gericht onderzoek;
- Informeren (kennis uitdragen): het op een toegankelijke en verantwoorde wijze naar buiten brengen van de resultaten van waddenonderzoek.

In 2016 heeft de Waddenacademie van het Waddenfonds een vierde kerntaak erbij gekregen:

- Monitoren: het in kaart brengen, bewaken van de wetenschappelijke kwaliteit en duiden van langjarige ontwikkelingen in het waddengebied in het ecologisch, economisch en sociaal-cultureel domein op basis van kennisbehoeften vanuit beheer, beleid en wetenschap.

Daarnaast worden alle overige wettelijke middelen ingezet die aan het doel van de Waddenacademie bijdragen, met inbegrip van de wetenschappelijke ondersteuning van het Waddenfonds.

Sinds 1 juli 2014 is de Waddenacademie een onafhankelijke stichting. Het Waddenfonds draagt zorg voor de basisfinanciering van de Waddenacademie.

De Waddenacademie is een netwerkorganisatie, met vijf parttime (max. 0,4 fte) portefeuillehouders op de onderzoeksgebieden geowetenschappen en klimaat, ecologie, economie, cultuurhistorie en natuur en recht. Elke portefeuillehouder heeft standaard een 0,2 fte aanstelling bij de Waddenacademie. Daarnaast hebben de directeur en vicedirecteur ten behoeve van hun bestuurlijke verantwoordelijkheden en het managen van de organisatie respectievelijk 0,2 fte en 0,1 fte uitbreiding van de standaard formatie van één dag. Deze standaard van één dag per week wordt gebruikt voor verschillende werkzaamheden: het voorbereiden en deelnemen aan de reguliere vergaderingen, intern en extern overleg en het bijhouden van de wetenschappelijke ontwikkelingen op het vakgebied van de portefeuille die van belang zijn voor het Waddengebied. Ook het onderhouden van relevante netwerken, het deelnemen aan ter zake doende symposia, workshops, expertmeetings, klankbordgroepen, en het geven van adviezen, het schrijven, reviewen en editen van artikelen en notities is onderdeel van deze dag per week.

De standaard aanstelling van een portefeuillehouder kan op tijdelijke basis worden uitgebreid voor specifieke extra taken. De Raad van Toezicht heeft bepaald dat elke portefeuillehouder een maximum aanstelling van 0,4 fte in dienst van de Waddenacademie kan hebben,

zodat de maximale formatie van de gezamenlijke portefeuillehouders 2.0 fte bedraagt. In de praktijk werken de portefeuillehouders meestal ca. 0,1 fte extra onbetaald voor specifieke projecten. De planning en uitvoering van de taken van de portefeuillehouders worden elk jaar in functioneringsgesprekken besproken met de Raad van Toezicht.

Om de betrokkenheid van jonge wetenschappers bij het onderzoek in het Waddengebied te stimuleren, en zo een nieuwe generatie van waddenonderzoekers te bevorderen, heeft de Waddenacademie in 2016 Young Wadden Academy (YWA) opgericht.

De basisfinanciering van de Waddenacademie is afkomstig van het Waddenfonds en is structureel en jaarlijks t/m 2022 terugkerend.

Voor het gedeelte van het eigen vermogen is een bestemmingsfonds Waddenfonds gevormd. De omvang van het bestemmingsfonds bedraagt ten hoogste 10% van de Waddenfondssubsidie van het betreffende boekjaar (toegekende subsidie 2020: € 1.200.000). Een overschrijding in enig jaar van het maximale percentage van het bestemmingsfonds leidt tot een lagere vaststelling van de verleende subsidie.

De aanwending van het bestemmingsfonds geschiedt overeenkomstig de statutaire doelstelling van de Stichting Waddenacademie en overeenkomstig met de doeleinden waarvoor de subsidie van het Waddenfonds is verleend en binnen de grenzen van de vierde doelstelling van het Waddenfonds.

Volgens een interne analyse van de Raad van Toezicht loopt de Stichting Waddenacademie als zelfstandige entiteit risico's ten aanzien van:

1. Huisvesting: Er is sprake van een huurverplichting. Wanneer de subsidieverstrekking door het Waddenfonds niet verlengd zou worden levert dit het risico van het doorbetalen van de huur.
2. Personeel in vaste dienst: De stichting heeft personeelsleden in vaste dienst. Wanneer er sprake zou zijn van het beëindigen van de subsidieverstrekking door het Waddenfonds is de verwachting dat er nog een aantal maanden salaris doorbetaald zal moeten worden. Tevens zullen er, gezien de lengte van de dienstverbanden, transitievergoedingen betaald moeten worden.
3. Bestuurbaarheid van de organisatie: Gezien bovenstaande risico's is het de visie van het bestuur, dat de stichting een stichtingskapitaal zou moeten hebben van minimaal 10% van de jaarlijkse subsidiebaten.

De Waddenacademie legt jaarlijks via het jaarverslag verantwoording af over de uitgevoerde activiteiten en de financiële verantwoording daarvan aan de Raad van Toezicht en aan het Waddenfonds over de ontvangen subsidie. Het jaarverslag volgt de structuur van het werkprogramma 2020, dat in december 2019 door het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds is vastgesteld, en is voorzien van een door de accountant goedgekeurd financieel jaarverslag.

De Waddenacademie kwam in 2020 twaalf maal in vergadering bijeen. Vanwege Corona vond dit veelal digitaal plaats. De Waddenacademie was in het verslagjaar als volgt samengesteld:

Naam	Functie
Directie	
Prof.dr. Kees Bastmeijer	portefeuillehouder Natuur en Recht
Prof.dr. Jouke van Dijk	directeur en portefeuillehouder Sociale en Ruimtelijke Economie
Prof.dr. Piet Hoekstra	portefeuillehouder Geowetenschappen en Klimaat
Prof.dr.ir. Katja Philippart	vice-directeur en portefeuillehouder Ecologie
Dr. Meindert Schroor	portefeuillehouder Cultuurhistorie

YWA kwam in 2020 acht keer bij elkaar en was als volgt samengesteld:

Naam	Functie
Young Wadden Academy (YWA)	
Dr. Bas Borsje	voorzitter
Dr. Melanie Bakema	lid
Dr. Eelke Folmer	lid
Dr. Stefan Hartman	lid
Dr. Nora Mehnen	lid
Dr. Mans Schepers	lid

De Raad van Toezicht kwam in het verslagjaar twee maal digitaal in vergadering bijeen en was als volgt samengesteld:

Naam	Functie
Raad van Toezicht	
Drs. Ed Nijpels	voorzitter
Drs. Hermineke van Bockxmeer	lid
Jaap Bos	lid
Prof.dr. Jos Engelen	lid
Prof.dr. Pavel Kabat	lid
Ir. Gert Nieuwboer	lid
Prof.dr. Cisca Wijmenga	lid (vanaf 1 augustus)

De Waddenacademie wordt inhoudelijk ondersteund door de Wetenschappelijke Adviesraad, die tot taak heeft om gevraagd en ongevraagd advies te geven over de wetenschappelijke koers van het instituut. De WAR kwam in 2020 twee maal bijeen (waarvan een keer maal digitaal) en was als volgt samengesteld:

Naam	Functie
Wetenschappelijke Adviesraad (WAR)	
Prof.dr. Suzanne Hulscher	voorzitter
Prof.dr. Pieter van Beukering	lid
Prof. dr. Peter Herman	lid
Prof. dr. Karline Soetaert	lid
Prof. mr. Marleen van Rijswijk	lid
Prof. dr. ir. Theo Spek	lid

De Waddenacademie, Raad van Toezicht en Wetenschappelijke Adviesraad worden ondersteund door een klein bureau (2,6 fte), met Klaas Deen als secretaris.

Activiteiten

In dit jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de activiteiten die de Waddenacademie in 2020 heeft uitgevoerd en de middelen die daarvoor zijn toegekend. Bij de vraag welke activiteiten in 2020 uitgevoerd dienden te worden zijn evenals in 2019 drie documenten richtinggevend geweest, te weten het Investeringskader Waddengebied 2016 - 2026 (IKW), de Agenda voor het Waddengebied 2050 en de *Trilaterale Onderzoeksagenda*. Vanwege Corona zijn een aantal in het werkprogramma 2020 opgenomen activiteiten uitgesteld of op een andere wijze ingevuld.

Het bijdragen aan de kennisagenda en de kennisverwerving van het Investeringskader Waddengebied (IKW)

In het verslagjaar is meerdere malen overlegd tussen leden van het Regieteam, de opgaveteams en de Waddenacademie over de adviserende rol van de Waddenacademie bij het identificeren en prioriteren van de belangrijke kennisvragen van het IKW. Dit heeft evenwel niet geleid tot concrete verzoeken tot advies van het Regieteam aan de Waddenacademie over de kenniscomponent bij IKW projecten. Dit laat onverlet dat een aantal grote IKW projecten (zoals bijvoorbeeld Holwerd aan Zee en de Vismigratierivier) de Waddenacademie zelf hebben benaderd om advies uit te brengen.

Het bijdragen aan de inventarisatie van de kennisvragen en de programmering van onderzoeksmiddelen bij de Gebiedsagenda 2050

Medio 2020 is de Agenda voor het Waddengebied 2050 vrijgegeven voor consultatie. In het bij de Agenda horend Uitvoeringsprogramma staat vermeld dat er een kennisagenda moet komen. De Waddenacademie heeft in dit verband een notitie opgesteld

die als basis gebruikt kan worden om in gezamenlijkheid tot zo'n kennisagenda te komen. De notitie is eind december via tussenkomst van het Waddenfonds in de discussie over de toekomstige inrichting van de kennishuishouding van het Waddengebied ingebracht.

Het bijdragen aan de implementatie van de Trilaterale Onderzoeksagenda

In 2020 is een trilateraal Program Committee van wetenschappers en beleidsmakers geïnstalleerd, dat de uitvoering van de in de Trilaterale Onderzoeksagenda opgenomen onderzoeksvragen daadwerkelijk zal moeten realiseren. Katja Philippart en Jouke van Dijk hebben namens de Nederlandse wetenschappers in dit Program Committee – dat regulier bijeenkomt – zitting.

In dit kader is met actieve inbreng van de Waddenacademie in het verslagjaar ook een voorstel ontwikkeld voor de nationale wetenschapsagenda (NWA), in samenwerking met vertegenwoordigers van bij het Waddenbeleid betrokken ministeries en met NWO, de Nederlandse organisatie van wetenschappelijk onderzoek.

Het inventariseren van kennisvragen bij regionale, nationale en Europese projecten en stimuleren en begeleiden van onderzoek en disseminatie van resultaten

De Waddenacademie participeert actief in twee Interreg projecten: Pier Vellinga, voormalig portefeuillehouder Klimaat en Water, in SalFar (dat zich richt op zilte teelten) en Jouke van Dijk in Prowad Link (dat zich richt op het versterken van de rol van bedrijven in het MKB voor het bevorderen van duurzame toeristische ontwikkelingen). De bijdrage van de Waddenacademie bestaat vooral uit het adviseren

en reviewen van de onderzoekproducten en het mede-organiseren van workshops en symposia. Prowad loopt tot de zomer van 2021 met partners vanuit Nederland, Duitsland, Denemarken, Noorwegen en het Verenigd Koninkrijk. Bij SalFar, dat eveneens tot en met 2021 loopt, zijn zeven landen rondom de Noordzee betrokken.

Het (gevraagd en ongevraagd) uitvoeren van verkenningen en daarvan verslag doen in wetenschappelijke rapporten

In maart bracht de Waddenacademie het rapport *Het Waddengebied en stikstofdepositie* uit.

Hoe relevant is de stikstofproblematiek voor het Waddengebied? Is er actie nodig, en zo ja, door wie? Om deze vragen te beantwoorden vroeg de Waddenacademie het RIVM om de neerslag (depositie) van stikstofverbindingen in het Waddengebied in kaart te brengen en duidelijkheid te geven over de belangrijkste bronnen.

Deze analyse van het RIVM is in de bijlagen van de publicatie “Het Waddengebied en stikstofdepositie” integraal en ongewijzigd opgenomen. Kees Bastmeijer, portefeuillehouder Natuur en Recht van de Waddenacademie, heeft in deze publicatie de consequenties van de meetgegevens geduid en in de bredere maatschappelijke en juridische context geplaatst. Daarbij ligt het accent op het Europese natuurbeschermingsrecht (EU Vogelrichtlijn en Habitatrictlijn), al is de stikstofproblematiek ook zeer relevant voor de implementatie van de EU Kaderrichtlijn Water.

In april publiceerde de Waddenacademie het rapport *Effecten van klimaatverandering op vogels in het Waddengebied*. In dit rapport, dat de Waddenacademie in opdracht van Programma naar een Rijke Waddenzee

(PRW) heeft uitgevoerd, brengt deskundige Jeroen Reneerkens op basis van bestaande wetenschappelijke publicaties in kaart wat klimaatverandering betekent voor de vogels die gebruik maken van de Oost-Atlantische trekroute. En zijn bevindingen en conclusies geven reden tot zorg. Klimaatverandering wordt vaak gezien als een probleem van de toekomst, maar het is duidelijk dat klimaatverandering nu al grote bedreigingen voor de trekvogels met zich meebrengt.

In mei publiceerde de Waddenacademie het rapport *An assessment of present day and future sea level rise at the Dutch coast – Zeespiegelstijging langs de Nederlandse kust en de regionale bestuurlijke consequenties*.

In dit rapport, dat in opdracht van Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW) is uitgevoerd, wordt nader ingegaan op de verschillende signalen over de zeespiegelstijging langs de Noordzee- en Waddenzeekust. De gemeten mondiale zeespiegelstijging gaat sneller dan wat we in Noordzee en Waddenzee meten. En sommige toekomstscenario's voor zeespiegelstijging geven wel erg hoge waarden af. In het rapport wordt, op basis van bestaande wetenschappelijke publicaties en met als hoofdauteur Bart van den Hurk van Deltares, onder begeleiding van de Waddenacademie, de consistentie tussen die verschillende signalen geanalyseerd.

Het onderzoek is primair bedoeld om achtergronden van de recente studies toe te lichten en die met elkaar in verband te brengen, wat regionale en nationale beleidsmakers en professionals in het domein van zeespiegelstijging kan helpen bij een goede beeldvorming over de materie.

Eveneens in mei bracht de Waddenacademie het rapport *Kennispaper Economie Eems Dollard 2050* uit. In opdracht van Programma Eems-Dollard 2050 heeft de Waddenacademie het onderzoeksbureau Decisio gevraagd om een onderzoek uit te voeren naar de economische kansen voor het Eems-Dollard gebied in relatie tot de opgaven vanuit het programma Eems-Dollard 2050. Het rapport bevat een aantal conclusies en aanbevelingen over de meest kansrijke economische sectoren in relatie tot de opgaven vanuit het programma ED2050.

In juni publiceerde de Waddenacademie het rapport *Weerbare Waddenkust*. Het rapport betreft een verkennende studie in opdracht van de Waddenacademie naar nieuwe en inclusieve (en mogelijk vergaande) waterveiligheidsconcepten voor een brede Waddenkustzone (1-10 km), in het bijzonder voor Fryslân, in het licht van een mogelijke extreme zeespiegelstijging op de lange termijn. In het rapport geven onderzoekers onder leiding van Jantsje van Loon van de WUR een aanzet tot een handelingsperspectief op lange termijn, waarin toekomstscenario's op basis van een overslagbestendig kustlandschap de hoofdmoot vormen. Ingezet wordt op het zoveel mogelijk de ruimte geven en benutten van het in de Waddenzee aanwezige sediment, met als een zeer perspectiefvol en veilig concept het idee van een dubbele dijk.

In oktober heeft Deltares in de persoon van dr. Gualbert Oude Essink op verzoek van de Waddenacademie een eerste inventarisatie gemaakt van de kennisuitwisseling op het gebied van de zoet/zout problematiek in Nederland in relatie tot ontwikkelingen in het Waddengebied. Een belangrijke aanbeveling en

conclusie in zijn notitie is dat de verschillende regio's in Nederland waar sprake is van verziltingsproblematiek gebaat zijn bij een betere uitwisseling en bundeling van kennis tussen zowel kennisinstututen als private partijen. Ook wordt vastgesteld dat hier nog de nodige bestuurlijke, wetenschappelijke en commerciële gevoeligheden liggen.

In november publiceerde het Common Wadden Secretariat (CWSS) het rapport *Climate Risk Assessment for Wadden Sea World Heritage property*. Dit rapport is een uitvloeisel van een innovatieve snelle beoordeling, op basis van de Climate Vulnerability Index (CVI), die in februari 2020 werd toegepast door internationale experts tijdens een UNESCO workshop in Hamburg, waaronder Piet Hoekstra en Katja Philippart namens de Waddenacademie. De bevindingen van de workshop zijn gepubliceerd in dit rapport van het CWSS, dat is opgesteld in samenwerking met de trilaterale Expert Group Climate Change Adaptation (EG-Climate) en de ontwerpers van dit hulpmiddel, Jon Day en Dr Scott Heron van James Cook University, Australië.

In november overhandigde Meindert Schroor het eerste exemplaar van het rapport *Migratiedynamiek op de Waddeneilanden* (digitaal) aan de burgemeesters van de Waddeneilanden. De Waddenacademie had Telos – Brabants centrum voor Duurzame Ontwikkeling in Tilburg – gevraagd onderzoek te doen naar de aard, omvang en reden(en) van vestiging en vertrek op de eilanden. Uit het onderzoek, dat onder leiding stond van drs. John Dagevos, blijkt dat de bevolking op de Waddeneilanden de afgelopen twee decennia gekenmerkt wordt door een sterke vergrijzing en ontgroening. Nieuwkomers – zeker die uit de Randstad – zijn

beduidend ouder dan de vertrekkers (55-plussers hebben de overhand) en bovendien aanzienlijk vermogender. Vertrekkers daarentegen zijn niet alleen minder welvarend, maar bovenal veel jonger en het gaat bij hen met name om paren met kinderen en eenpersoonshuishoudens. Uit het onderzoek blijkt ook dat er strikt genomen geen sprake is van gentrificatie op de Nederlandse Waddeneilanden. De eilander bevolking blijkt tamelijk honkvast: 75% van de inwoners in 2018 woonde er ook al in 2000. Bovendien heeft de eilander bevolking zelf in de voorbije halve eeuw een enorme welvaartssprong doorgemaakt door de toename van het toerisme op de eilanden.

Het organiseren van symposia en workshops

Op 20 mei vond het 24e symposium van de Waddenacademie plaats, met als thema *Duurzaam toerisme in het Waddengebied*. Niet aan de Waddenkust in Hornhuizen, zoals oorspronkelijk gepland, maar digitaal in de vorm van een webinar. Het webinar werd georganiseerd in samenwerking met ETFI NHL Stenden Hogeschool, Interreg Prowad LINK, Provincie Groningen en Visit Wadden. Het symposium werd opgenomen en is via de website van de Waddenacademie nog steeds te bekijken. Wat wordt verstaan onder duurzaam toerisme? Hoe staat het duurzaam toerisme in het Waddengebied ervoor? Welke kansen zien ondernemers er en welke rol kan de plaatselijke overheid hierin spelen? En uiteraard: Wat zijn de gevolgen van de coronacrisis? Deze en nog vele andere vragen kwamen aan de orde tijdens het webinar, waarvoor ruim tweehonderd mensen zich hadden ingeschreven en onder leiding stond van Marijke Roskam.

Op 11 november 2020 organiseerden de Waddenacademie en het Programma Eems-Dollard 2050 gezamenlijk het 25^e symposium van de Waddenacademie, een webinar over *Eems-Dollard 2050* in 2020.

Tijdens het webinar werden de 190 deelnemers bijgepraat over de opgedane ervaringen, de nieuwste inzichten en de strategieën van ED2050 voor de komende vijf jaar. Hoe kunnen we ED2050 nog meer verbinden met de opgaven voor ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid? Hoe kunnen we het best inspelen op maatregelen voor klimaatadaptatie? Wat zijn de kansen voor een duurzame economie van het gebied? Deze en andere vragen kwamen tijdens het webinar aan de orde. Dagvoorzitter was Marijke Roskam. Vanwege de aangescherpte coronamaatregelen vond het symposium online plaats, waarvan het plenaire gedeelte in de ochtend opgenomen is op video. In het middagprogramma was er ruimte voor vijf verdiepende sessies. Deze sessies zijn niet opgenomen op video, wel zijn de introducties van de sessieleiders als pdf beschikbaar.

Het adviseren van het Waddenfonds en andere partijen en organisaties in het Waddengebied

Er is vanaf het verslagjaar structureel overleg tussen de programmaregisseurs van het Waddenfonds en de Waddenacademie over majeure projectaanvragen die bij het Waddenfonds worden ingediend. De Waddenacademie heeft in 2020 aan het Waddenfonds advies gegeven over de volgende majeure projectaanvragen met een kenniscomponent:

- Green Shipping;
- Wadden mozaïek;
- Zoete Toekomst.

Sinds januari 2020 maken Katja Phillippart en Piet Hoekstra onderdeel uit van het team dat op verzoek van de Provincie Fryslân het onderzoek begeleidt met betrekking tot de bereikbaarheidsproblematiek van Ameland.

Op verzoek van RWS Noord Nederland zijn Kees Bastmeijer en Katja Philippart, die tevens als voorzitter optreedt, lid van de Begeleidingscommissie MSc.

In het kader van ED2050 is er in 2019-2020 een klankbordgroep actief geweest voor een aantal slibprojecten in het Eems – Dollard estuarium. Piet Hoekstra nam namens de Waddenacademie deel aan de klankbordgroep.

Op verzoek van de provincie Noord-Holland heeft de Waddenacademie een review laten uitvoeren ten aanzien van de Havenuitbreiding Den Helder.

Op verzoek van de initiatiefnemers en in nauwe samenwerking met de Provincie Fryslân heeft de Waddenacademie in oktober en december een drietal workshops georganiseerd om de uitvraag voor het vervolgonderzoek naar de slibproblematiek bij Holwerd aan Zee zo goed mogelijk te kunnen onderbouwen en formuleren. In drie sessies met morfologen, ecologen, natuurbeheerders en beleidsmedewerkers is onder leiding van Kees Bastmeijer en met als deskundige Piet Hoekstra uitvoerig gediscussieerd over de vragen en eisen die aan het vervolgonderzoek moeten worden gesteld. Nagenoeg alle grote adviesbureaus in Nederland waren bij dit overleg vertegenwoordigd.

Op verzoek van Programma naar een Rijke Waddenzee heeft de Waddenacademie een

review uitgevoerd van de studie impact bodemberoering Waddenzee door Altenburg en Wybenga.

Het stimuleren van waddenonderzoek door jonge wetenschappers

Om jonge onderzoekers te stimuleren onderzoek te doen naar het Waddengebied heeft de Waddenacademie in 2016 de Young Wadden Academy (YWA) opgericht. YWA bestaat uit jonge wetenschappers die zich wetenschappelijk hebben bewezen en geïnteresseerd zijn in wetenschap in het algemeen en het Waddengebied in het bijzonder. YWA heeft als belangrijk aandachtsgebied het stimuleren van multidisciplinair onderzoek.

YWA heeft in 2020 een workshop georganiseerd en heeft tevens een pilot uitgevoerd rond efficiënte en goedkope monitoring van dijken en kwelders met behulp van een drone. Zowel tijdens de workshop als tijdens de pilot heeft YWA een grote groep jonge mensen betrokken met een multidisciplinaire en trilaterale achtergrond. Hierbij bouwt YWA voort op het symposium: “Ditching Dikes”, de workshop “Future of Farming” en de workshop “Diving into Data”. De pilot is uitgevoerd in de maanden januari en februari 2020, en heeft ruime belangstelling gekregen van experts van Rijkswaterstaat, Deltares, Provincie Friesland en het Wetterskip Fryslan. De pilot is vervolgens de basis geweest voor een gehonoreerd NWO onderzoek voorstel in het kader van de Nationale Wetenschaps Agenda (NWA), waarin YWA de leiding heeft: Living Dikes. Binnen dit onderzoeksprogramma worden jonge wetenschappers bijeengebracht om te werken aan het ontwerp van een innovatieve vorm van integrale kustverdediging: de combinatie van een begroeid voorland en een grasdijk.

De jaarlijkse workshop vond plaats op 15 juli in Leeuwarden en was gezamenlijk georganiseerd met het Waddenfonds. De vraag die het Waddenfonds zich stelde, en daarvoor YWA had ingeschakeld was: hoe betrek je jongeren structureel bij het Waddengebied? Deze workshop vormde de voorbereiding voor een atelier tijdens de Toogdag 2021 van het Waddenfonds en het Omgevingsberaad Waddengebied. Verder hield YWA elke maand een vergadering waarin de leden elkaar spreken en waarin enkele gezamenlijke afstudeerders hun werk presenteerden. Tot slot heeft YWA in 2020 afscheid genomen van Mans Schepers en Eelke Folmer omdat zij aan het eind van hun termijn waren toegekomen.

Het verzorgen van opinieartikelen

Vanaf mei 2011 vraagt de Waddenacademie elke maand een wetenschapper om een opinieartikel in het Friesch Dagblad te plaatsen. In het opinieartikel wordt steeds een actueel onderwerp vanuit het perspectief van de wetenschap belicht. Alle opinieartikelen in de verslagperiode zijn terug te lezen via de website van de Waddenacademie.

Het ontsluiten van waddenkennis

In februari bracht de Waddenacademie het rapport *De kennishuishouding van de Wadden* uit. Met de publicatie van dit door het onderzoeksbureau Dialogic opgestelde rapport wordt voor de eerste maal systematisch inzicht gegeven in de omvang van het (trilaterale) Waddenonderzoek, ontwikkelingen hierbinnen en de mate waarin onderling wordt samengewerkt. Ook geeft het rapport inzicht in de rol die de Waddenacademie in de afgelopen tien jaar heeft gespeeld bij het ontwikkelen

van een duurzame kennishuishouding van het meer specifiek Nederlandse Waddengebied en geeft het rapport suggesties voor activiteiten die de Waddenacademie kan ondernemen om de kennishuishouding in de toekomst verder te versterken.

In februari hebben tijdens een werkbezoek aan het Deense Ribe ruim twintig organisaties en overheden uit Groningen en Friesland, waaronder Klaas Deen namens de Waddenacademie, het “akkoord van Ribe” ondertekend. Afsproken is om samen te werken aan “een toekomst met respect voor de natuur, met oog voor de economische belangen en waar het goed vertoeven is” voor de Oostelijke Wadden en het Lauwersmeer. Het “akkoord van Ribe” gaat uit van een Werelderfgoed Community die wordt gevormd door de betrokken organisaties, met ruimte voor groei in de toekomst. Het Werelderfgoedcentrum in Lauwersoog moet een “huis” voor deze community worden.

In mei verscheen de vijfde editie van *Wadden in Beeld* met gegevens over het jaar 2019. In *Wadden in Beeld* worden de meest opvallende trends in het Waddengebied in beeld gebracht. Dankzij het verschijnen van de *Waddenbalans 2019* kon in deze editie veel aandacht worden besteed aan de cijfers van gemeenten op sociaaleconomisch, demografisch en cultureel vlak. Klaas Deen en Thea Smit hebben zitting in de redactie van *Wadden in Beeld*.

In juli heeft Piet Hoekstra advies gegeven en een wetenschappelijk review uitgevoerd op een nieuwe brochure van RWS over de morfologische ontwikkeling van het Waddengebied. Het is de start van een nieuwe reeks van brochures van Rijkswaterstaat over de

dynamische natuur in het waddengebied (deel 1 Morfologische veranderingen).

In oktober heeft de Waddenacademie een flyer naar alle Statenleden van de drie Waddenprovincies gestuurd, waarin staat wat de Waddenacademie voor hen kan betekenen. De leden van de Provinciale Staten vertegenwoordigen immers de inwoners van de Waddenprovincies en bepalen mede het Waddenbeleid. Om hun standpunt over een Wadden dossier te bepalen is het belangrijk dat men daarbij beschikt over zo goed mogelijke dossierkennis.

Eveneens in oktober heeft het tijdschrift *Geografie* in nauwe samenwerking met de Waddenacademie een special uitgegeven over het Waddengebied. Klaas Deen, Jouke van Dijk en Meindert Schroor namens de Waddenacademie vormden samen met Henk Donkers van *Geografie* de redactie van deze special. Onderwerpen als Geologische processen en menselijke invloeden, Zeespiegelstijging en bodemdaling, Hub in vogeltrek, Eindeloos baggeren naar Ameland, Ramp met MSC Zoe, Duurzaam toerisme, Gentrificatie en versylding, Waddenbalans, Unesco Werelderfgoed en Gebiedsagenda 2050 worden in de special behandeld.

In december hebben Katja Philippart, Kees Bastmeijer en Piet Hoekstra een essay, getiteld 'Fastening Our Wadden Sea Seat Belts: Protecting Natural Values in Times of Rapid Climate Change' over uitdagingen van natuurbescherming in een tijd van klimaatverandering geschreven voor het jaarverslag 2020 van het Common Wadden Sea Secretariat.

In december heeft de Waddenacademie de eerste nieuwsbrief voor Statenleden uitgebracht. Dit maandelijks bericht aan Statenleden van de drie Waddenprovincies belicht drie 'hoogtepunten' van de afgelopen maand.

In de eerste nieuwsbrief werd teruggeblikt op het online symposium Eems-Dollard 2050 in 2020 dat we samen met programma Eems-Dollard 2050 organiseerden, werd aandacht besteed aan het rapport Migratiedynamiek op de Waddeneilanden en werd vooruitgeblikt op Expeditie Waddenkust, waarin de dreigende gevolgen van klimaatverandering voor het Waddengebied zichtbaar worden gemaakt.

Het houden van en organiseren van presentaties en workshops

Vanaf januari zou de Waddenacademie voor NIVON Groningen vier lezingen verzorgen waarbij de Wadden centraal staan. Vanwege Corona hebben alleen de eerste twee lezingen door Piet Hoekstra en Jouke van Dijk over respectievelijk de geologie en de economie van het Waddengebied plaats kunnen vinden.

In november ontving Bruno Latour de Spinozalens. In aanloop naar deze uitreiking organiseerde de Stichting Square Web en de Schrijversvakschool Groningen drie online masterclasses over het verwerken van wetenschappelijke kennis in je literaire tekst en een schrijfwedstrijd. Uitgangspunt was het denken van de Franse filosoof Latour, toegepast op de ramp met de MSC Zoe die op 1 januari 2019 ten noorden van Ameland 342 containers verloor. Katja Philippart verzorgde een masterclass over de gevolgen van de containerramp met de MSC Zoe.

Het organiseren van HBO-podiumdagen

Vanwege Corona is de geplande HBO Podiumdag met Hanze Hogeschool Groningen doorgeschoven naar 2021.

Recente wetenschappelijke literatuur voor een breed publiek toegankelijk maken

Vanaf 2009 plaatsen de Waddenvereniging en de Waddenacademie op hun websites een artikel waarin recente wetenschappelijke literatuur over het waddengebied op een voor het brede publiek begrijpelijke wijze wordt samengevat.

In juni verscheen de vierde editie van *Wadden in Beeld* met gegevens over het jaar 2018.

De vierde editie bevat veel recent cijfermateriaal, grafieken en toelichtingen over een keur aan onderwerpen. Hoofdonderdelen zijn kernwaarden als nachtelijke duisternis, levende natuur, sociaaleconomische aspecten en (natuur) beheer. De Waddenacademie heeft via Thea Smit zitting in de redactie van *Wadden in Beeld*.

Het organiseren van de interactie tussen kunst en wetenschap

Vanwege corona is de succesvolle samenwerking met Oerol in 2020 eveneens niet doorgegaan. Wel zijn de eerste contacten gelegd tussen kunstenaar Stef Veldhuis en Katja Philippart over samenwerking bij het project *Music by Oceans*, dat op kunstzinnige wijze aandacht vraagt voor klimaatverandering en de rol die de mens daarbij speelt.

Het monitoren van de ontwikkeling van de economische, ecologische en sociaal-culturele duurzaamheid in het Waddengebied en het organiseren van een jaarlijkse Waddendag

In mei publiceerde de Waddenacademie voor de eerste maal de *Waddenbalans*, een integrale gebiedsmonitor ten aanzien van de duurzaamheid van het Waddengebied in twee delen.

Deel 1, de atlas, schetst een totaalbeeld van de ontwikkelingen per gemeente van de Waddeneilanden en de Waddenkustgemeenten bezien door een sociaal-culturele, ecologische en economische duurzaamheidsbril.

In deel 2, de regionale en thematische verdieping, wordt dieper ingezoomd op de ontwikkeling van de afzonderlijke waddegemeenten en op een aantal voor het Waddengebied relevante onderwerpen, zoals toerisme & recreatie, de havens, landbouw & visserij en de bodem & grondwaterkwaliteit. De *Waddenbalans* is door Telos (onderdeel van de Universiteit Tilburg) in samenwerking met de Waddenacademie en de Basismonitoring Wadden ontwikkeld. De Waddenacademie en de Basismonitoring Wadden zien het, ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid, als een van hun kernopdrachten om bij te dragen aan de voor gebiedsmonitoring gewenste informatievoorziening.

Het monitoren en evalueren van de door het Waddenfonds te financieren en gefinancierde projecten

Op verzoek van het Waddenfonds heeft de Waddenacademie de kwaliteitsbewaking van het project *Wadden mozaïek*, dat een grote onderzoekcomponent bevat, ter hand genomen. Twee onafhankelijke wetenschappers

vormen samen met Piet Hoekstra de begeleidingscommissie die op geregelde basis overlegt met de projectleiding van Wadden mozaïek over de richting van het onderzoek.

Het verder ontwikkelen en invullen van een 'eenduidige set van indicatoren' voor activiteiten in het Waddengebied

Jouke van Dijk, Lucien Hansen en Katja Philippart hebben veel tijd en energie gestoken in het samen met het kernteam Basismonitoring ontwikkelen van een eenduidige set van ecologische en sociaaleconomische indicatoren voor het Waddengebied. Deze sets zullen vanaf 2021 worden gebruikt bij de monitoring en evaluatie van gehonoreerde aanvragen door zowel het IKW als het Waddenfonds.

Bijlage

In 2020 uitgebrachte rapporten en adviezen

De kennishuishouding van het Waddengebied; Een onderzoek naar trends binnen de kennishuishouding en rol van de Waddenacademie

Auteurs: Pieter Jan de Boer, Max Kemman, Leonique Korlaar, Matthijs Janssen, Nick Jelacic, Jessica Steur en Wouter Koppers.

Onderzoeksbureau Dialogic heeft in opdracht van de Waddenacademie de stand van zaken in kaart gebracht met betrekking tot de kennishuishouding van het Waddengebied. Hierbij is expliciet gekeken naar de bijdrage van de Waddenacademie aan het versterken en verduurzamen van deze kennishuishouding (als aanvulling op de externe evaluatie én voor de verdere ontwikkeling van de Waddenacademie). Het onderzoek van Dialogic betreft een bibliometrisch onderzoek op basis van databases van wetenschappelijke publicaties naar de kennishuishouding van het Waddengebied en geeft inzicht in de omvang en aard van de publicaties die in de afgelopen 10 jaar zijn verschenen met betrekking tot een scala van voor het Waddengebied relevant onderzoek.

Advies Holwerd aan Zee

Auteur: Waddenacademie

Op verzoek van het Waddenfonds heeft de Waddenacademie advies uitgebracht ten aanzien van drie vragen met betrekking tot het projectplan Holwerd aan Zee, die betrekking hebben op enerzijds de effecten van HaZ op de migratie van vis en anderzijds op de slibhuishouding van het gebied in relatie tot de aanleg van een spuiregelwerk.

Het Waddengebied en stikstofdepositie

Auteur: Waddenacademie

Kees Bastmeijer, portefeuillehouder Natuur en Recht van de Waddenacademie, heeft in deze publicatie de consequenties van de RIVM analyse over stikstof en de Wadden geduid en in de bredere maatschappelijke en juridische context geplaatst. Daarbij ligt het accent op het Europese natuurbeschermingsrecht (EU Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn), al is de stikstofproblematiek ook zeer relevant voor de implementatie van de EU Kaderrichtlijn Water. De analyse van het RIVM is in de bijlagen van de publicatie opgenomen.

Climate change effects on Wadden Sea birds along the East Atlantic flyway

Auteur: Jeroen Reneerkens.

Dit rapport is geschreven op verzoek van Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW) waarin op basis van bestaande wetenschappelijke publicaties in kaart is gebracht wat klimaatverandering betekent voor de vogels die gebruik maken van de Oost-Atlantische trekroute.

De Waddenacademie heeft Jeroen Reneerkens, deskundige op het gebied van de gevolgen van klimaatverandering voor trekvogels, bereid gevonden om dit overzicht te maken en heeft het concept van kritisch commentaar voorzien en het proces begeleid.

Waddenbalans 2019

Auteurs: John Dagevos, Rens Mulder, Sanne Paenen, Ruben Smeets en Corné Wentink (Telos) met medewerking van Thom Lewicz (Telos).

De Waddenbalans is een door Telos in samenwerking met de Waddenacademie en Basisonderzoek Wadden ontwikkelde integrale gebiedsmonitor voor duurzaamheid in atlasformaat.

Deel 1, de atlas, schetst een totaalbeeld van de ontwikkeling per gemeente van de Waddeneilanden en de Waddenkustgemeenten bezien door een sociaal-culturele, ecologische en economische duurzaamheidsbril.

In deel 2, Regionale en thematische verdieping, wordt dieper ingezoomd op de ontwikkeling van de afzonderlijke waddegemeenten en op een aantal voor het Waddengebied relevante onderwerpen, zoals toerisme & recreatie, de havens, landbouw & visserij en de bodem & grondwaterkwaliteit.

In beide onderdelen is een toelichting opgenomen met uitgebreide beschrijvingen van de gebruikte indicatoren.

An assessment of present day and future sea level rise at the Dutch coast

Auteurs: Bart van den Hurk en Tjitske Geertsema.

Op verzoek van Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW) heeft de Waddenacademie onderzoek laten doen naar de zeespiegelstijging langs de Nederlandse kust en de regionale bestuurlijke consequenties. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van bestaande wetenschappelijke publicaties, met als

hoofdauteur Bart van den Hurk van Deltares, onder begeleiding van de Waddenacademie.

Het rapport behandelt drie inhoudelijke hoofdvragen: Versnelt de zeespiegelstijging langs de Nederlandse kust? Is er een discrepantie tussen de KNMI zeespiegelscenario's en de waarnemingen langs de Nederlandse kust? Hoe moeten we de extreme zeespiegelscenario's interpreteren?

Het rapport is in het Engels met een uitgebreide Nederlandse samenvatting.

Kennispaper Economie Eems-Dollard 2050

Auteurs: Gerwin van der Meulen, Ingrid Laane en Renee van der West.

Op verzoek van het Programma Eems-Dollard 2050 heeft de Waddenacademie onderzoeksbureau Decisio gevraagd om de economische kansen voor het Eems-Dollard gebied in relatie tot de opgaven vanuit het programma Eems-Dollard 2050 in beeld te brengen.

Weerbare Waddenkust

Auteurs: Jantsje M. van Loon-Steensma, Mindert B. de Vries, Tjeerd J. Bouma en Harry A. Schelfhout.

Op verzoek van de Waddenacademie heeft een multidisciplinair team van onderzoekers, verbonden aan Wageningen Universiteit, Van Hall Larenstein, NIOZ, Deltares en Schelfhout Advies, een aanzet gegeven om te komen tot een handelingsperspectief op lange termijn. Daarin vormen toekomstscenario's op basis van een overslagbestendig kustlandschap de hoofdmoot en wordt ingezet op het zoveel mogelijk de ruimte geven en benutten van het

in de Waddenzee aanwezige sediment. Een zeer perspectiefvol en veilig concept is daarbij het idee van een dubbele dijk.

Migratiedynamiek op de Waddeneilanden

Auteurs: John Dagevos, Sanne Paenen, Ellen Dingemans, Fenna Bijster.

Op verzoek van de Waddenacademie heeft Telos (Brabants centrum voor duurzame ontwikkeling in Tilburg) onderzoek gedaan naar de aard, omvang en reden(en) van vestiging en vertrek op de Nederlandse Waddeneilanden om te bepalen of er sprake is van gentrificatie (opwaardering van woongebieden waardoor de vastgoedprijzen stijgen) zoals op sommige Duitse Waddeneilanden het geval is. Enkele belangrijke uitkomsten van het onderzoek zijn dat de bevolking op de Waddeneilanden in de afgelopen twee decennia wordt gekenmerkt door een sterke vergrijzing en ontgroening, en dat nieuwkomers – zeker die uit de Randstad – beduidend ouder zijn dan de vertrekkers en bovendien aanzienlijk vermogender. Uit het onderzoek blijkt tevens dat er strikt genomen geen sprake is van gentrificatie op de Nederlandse Waddeneilanden. De eilander bevolking blijkt tamelijk honkvast: 75% van de inwoners in 2018 woonde er ook al in 2000. Bovendien heeft de eilander bevolking zelf in de voorbije halve eeuw een enorme welvaartssprong doorgemaakt door de toename van het toerisme op de eilanden.

Verschenen opinieartikelen in het Friesch Dagblad

Eind aan kommer en kwel in de waddenzee

Bas Eenhoorn, voormalig voorzitter Regiecollege Waddengebied

Om het Werelderfgoed gebied van de Waddenzee goed te beheren is er een betere regie noodzakelijk. Er zijn grote bedreigingen volgens het boek Het Waddengebied bij nader inzien. Een Waddendrost zou met daadkracht aan de slag moeten.

Stop met tuinieren in de Waddenzee

Eelke Folmer, ecooloog en lid Young Wadden Academy

Menselijk ingrijpen heeft veel invloed op de natuur in de Waddenzee. Projecten voor herstel moeten biodiversiteitsverlies opvangen. De praktijk laat echter zien dat dit lang niet altijd is te sturen.

Garnalenvisserij: geen gepolder op het Wad

Ingrid Tulp, onderzoeker van Wageningen Marine Research

De Waddenzee is Natura 2000-gebied en daarom mag de garnalenvisserij de natuurdoelen niet in de weg staan. Maar wat weten we eigenlijk van de effecten van de garnalenvisserij in dit gebied dat al zo lang en intensief wordt bevestigd?

Hele wereld moet het wad kunnen beleven

Niek Kuizinga, directeur/bestuurder van de Stichting Werelderfgoedcentrum Waddenzee

De Waddenzee is een unieke plek op de wereld. Zij geeft ons veel. En nu heeft zij ons nodig. Om bezoekers van over de hele wereld te doordringen van haar kracht, haar schoonheid en van de noodzaak haar te beschermen.

Hoe de bezoekerseconomie weer op gang kan komen na het coronavirus

Stefan Hartman, programmamanager European Tourism Futures Institute (ETFI) bij NHL Stenden Hogeschool en lid van Young Wadden Academy

De bezoekerseconomie ligt door de coronacrisis op zijn gat. De klap komt vooral hard aan op de Waddeneilanden. Duurzaamheid moet voorop staan als alles straks weer aantrekt.

Corona, kans voor een reset van het Waddentoerisme

Sjon de Haan, Coördinator Waddenzee Werelderfgoed

De laatste jaren klonk de roep om een rem op het toerisme op de eilanden steeds luider, het begrip overtoerisme werd vaak gehoord. Eilanden ontwikkelden visies om duurzamer om te gaan met toerisme, niet groei maar leefbaarheid werd het devies. En opeens was er corona. Sjon de Haan schetst de mogelijkheden voor een transitie naar duurzaam toerisme.

Op zoek naar een weerbare Waddenkust

Jantsje van Loon-Steensma, universitair docent bij de Water Systems and Global Change Group van de Wageningen Universiteit

Waterveiligheid en landgebruik staan onder druk nu de zeespiegel steeds meer gaat stijgen. Het wordt tijd om nu oplossingen te vinden voor toekomstige bedreigingen.

De Waddenzee verdient integrale monitoring, ook in toekomst

John Dagevos, directeur van Telos, het centrum voor duurzame ontwikkeling in Tilburg

De onlangs verschenen Waddenbalans 2019 leverde veel informatie op over de ontwikkeling per Waddengemeente vanuit duurzaamheidsperspectief. Nu zijn verdere

stappen nodig om tot een integrale monitor voor het Waddengebied te komen, voor nu en in de toekomst.

Moeten we bang zijn voor exoten in de Waddenzee?

David Thieltges, senior-onderzoeker aan het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ)

In de Waddenzee is een nieuwe exotische worm gevonden, waarmee de lijst met exoten nog langer wordt. Elk jaar worden er gemiddeld zo wel één tot twee nieuwe exotische soorten in de Waddenzee gevonden. Maar moeten wij echt bang zijn voor exoten in de Waddenzee?

Hebben we de sleutel tot dynamisch natuurbeheer van de Waddenzee?

Rick Hoeksema, projectleider Basismonitoring

De natuur in de Waddenzee is constant in beweging: stranden en duinen stuiven, eilandkoppen bewegen, eilanden 'wandelen' en geuelen meanderen vrij door een landschap van zand- en slikplaten. Hoe houd je met die uitdaging de natuurlijke ontwikkeling in de gaten als beheerder?

Het is hoog tijd voor een Waddenzee-natuurschap

Tineke Lambooy, hoogleraar Corporate Law aan Nyenrode Business Universiteit en onderzoeker bij het Lab Toekomstige Generaties en Jan Venis, waarnemend Ombudspersoon voor Toekomstige Generaties

Het Waddengebied wordt op dit moment onvoldoende beschermd voor toekomstige generaties. De natuurwaarden staan niet centraal en dat zou wel moeten, daarom pleiten Jan van de Venis en Tineke Lambooy voor een waddenzee-natuurschap.

‘Blijver’ op Waddeneilanden is relatief welvarend

Meindert Schroor, geograaf en portefeuillehouder cultuurhistorie bij de Waddenacademie.

Berichten over ‘versylting’ en woningnood wijzen op verregaande gentrificatie op de Waddeneilanden. In dat geval zouden, net als in veel historische binnensteden of op het Duitse eiland Sylt, mensen met een krappere beurs worden verdrongen door de rijken. Is dat ook echt wat er speelt?

Differentiatie is de sleutel voor een veerdienst die past bij de eilander identiteit

Linde Egberts, Universitair docent Erfgoedstudies aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Linde Egberts deed onderzoek naar eilander cultuur en identiteit in opdracht van Programma Rijke Waddenzee. Hoe kan verduurzaming van de veerdiensten worden aangepakt zonder dat de unieke identiteit van de eilanden onder druk komt te staan? Juist de vraag ‘welk eiland willen we zijn’ zou de koers moeten bepalen voor een nieuw systeem.

Colofon

Tekst

Klaas Deen

Beeld

Karin Broekhuijsen

Ontwerp

BW H ontwerpers

www.waddenacademie.nl

De basisfinanciering van de Waddenacademie is afkomstig van het Waddenfonds.

waddenacademie

Jaarrekening 2020

van
Stichting Waddenacademie

Statutaire en feitelijke vestigingsplaats: Leeuwarden
Adres: Ruiterskwartier 121A
8911 BS LEEUWARDEN

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-05-2021

betrekking heeft

Balans per 31 december 2020

(na bestemming van het resultaat)

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
A c t i v a		
(in euro's)		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	<u>16.241</u>	<u>15.950</u>
	16.241	15.950
Vlottende activa		
Vorderingen	67.085	124.284
Liquide middelen	<u>508.152</u>	<u>250.301</u>
	575.237	374.585
Totaal activa	<u>591.478</u>	<u>390.535</u>

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
P a s s i v a		
(in euro's)		
Eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	0	0
Bestemmingsfonds	<u>120.000</u>	<u>105.628</u>
	120.000	105.628
Kortlopende schulden	471.478	284.907
Totaal passiva	<u>591.478</u>	<u>390.535</u>

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Staat van baten en lasten over 2020

(in euro's)	2020	Begroting 2020	2019
Baten	1.083.526	1.200.000	1.579.314
Lasten			
Kosten activiteiten	439.173	595.000	927.356
Personeelslasten	496.024	470.000	475.438
Afschrijvingen	9.845	0	9.999
Overige lasten	123.470	135.000	133.960
Som der lasten	1.068.512	1.200.000	1.546.753
Resultaat voor financiële baten en lasten	15.014	0	32.561
Financiële baten en lasten	(642)	0	(995)
Resultaat na financiële baten en lasten	14.372	0	31.566
Bestemming resultaat			
Toevoeging bestemmingsfonds	14.372	0	31.566
Onttrekking bestemmingsfonds	0	0	0
	14.372	0	31.566

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de jaarrekening

Algemeen

De stichting heeft de jaarrekening opgesteld volgens de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor Kleine organisaties zonder winststreven (Rjk afdeling C1). De jaarrekening is opgemaakt op _____.

Oprichting

De stichting zonder winstoogmerk is op 13 mei 2014 opgericht en statutair gevestigd te Leeuwarden. Inschrijving bij de Kamer van Koophandel onder nummer 60670401.

Doelstelling van de stichting

De belangrijkste doelstelling van de stichting is het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het waddengebied en voorts al hetgeen hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. De Stichting beoogt niet het maken van winst.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa in eigen gebruik

De materiële vaste activa in eigen gebruik worden gewaardeerd tegen de kostprijs (verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs), minus eventuele investeringssubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de staat van baten en lasten verwerkt.

De materiële vaste activa worden als volgt lineair afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur rekening houdend met de restwaarde:

- De overige materiële vaste activa over drie jaar.

Vlottende vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Pensioenen

De personeelsleden hebben een pensioenregeling die is ondergebracht bij het ABP. De aan het ABP te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Te betalen premie dan wel de vooruitbetaalde premie per jaareinde wordt als overlopend passief respectievelijk overlopend actief verantwoord.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Baten

Algemeen

Onder de baten wordt verstaan de baten als tegenprestatie voor de levering van goederen minus de inkoopwaarde van de goederen, baten als tegenprestatie voor de levering van diensten, subsidiebaten, sponsorbijdragen, giften en baten uit fondsverwerving en overige baten. De baten worden bepaald met inachtneming van de hier vermelde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Subsidies

Exploitatiesubsidies en/of bijdragen worden ten gunste van de staat van baten en lasten van het jaar gebracht waarin de lasten zijn gemaakt of baten zijn gederfd dan wel exploitatietekort zich heeft voorgedaan waarvoor de subsidie is ontvangen.

Lasten

Algemeen

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

(in euro's)	Inventaris
Stand beginbalans	
Aanschafwaarde	36.879
Cumulatieve afschrijvingen	(20.929)
Boekwaarde beginbalans	15.950
Mutaties in het boekjaar	
Desinvesteringen	(7.641)
Afschrijvingen desinvesteringen	7.641
Investeringen	10.136
Afschrijvingen	(9.845)
	16.241
Stand eindbalans	
Aanschafwaarde	39.374
Cumulatieve afschrijvingen	(23.133)
Boekwaarde eindbalans	16.241

Vorderingen

(in euro's)	2020	2019
Overige vorderingen en overlopende activa		
Te ontvangen bijdragen RWS en PRW	5.663	101.119
Te ontvangen bijdrage Interreg Salfar en Prowad	45.117	11.203
Vooruitbetaalde verzekeringen	2.408	8.269
Vooruitbetaalde kosten	13.897	1.029
Totaal	67.085	124.284

Liquide middelen

(in euro's)	2020	2019
Rekening-courant Rabobank nr. 034	504.254	240.928
Rekening-courant Rabobank nr. 213	3.858	9.276
Pay Pal	8	8
Kas	32	89
Totaal	508.152	250.301

Het kredietmaximum bij de Rabobank bedraagt nihil.

Er bestaan geen belangrijke beperkingen inzake de beschikbaarheid van de geldmiddelen. Zie staart voor vrije beschikking.

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Stichtingskapitaal

Bij de oprichting van de stichting is nihil kapitaal gestort.

(in euro's)	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

Indien de vaststelling van de subsidie van het Waddenfonds door het dagelijks bestuur van het Waddenfonds over enig boekjaar hoger bedraagt dan de gerealiseerde lasten over het betreffende boekjaar en de bepalingen van het bestemmingsfonds Waddenfonds dit toestaan, worden nog te besteden subsidies van het Waddenfonds over het boekjaar toegevoegd aan het bestemmingsfonds Waddenfonds.

Bestemmingsfonds

Voor het gedeelte van het eigen vermogen waaraan derden een bestedingsbeperking hebben gegeven wordt een bestemmingsfonds gevormd. Dit betreft het volgende bestemmingsfonds:

(in euro's)	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Bestemmingsfonds Waddenfonds	<u>120.000</u>	<u>105.628</u>
Het verloop van het bestemmingsfonds voor het Waddenfonds is als volgt:		
Stand per 1 januari	105.628	74.062
Toevoeging uit resultaatsbestemming	14.372	31.566
Onttrekking	<u>0</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december	<u>120.000</u>	<u>105.628</u>

De aanwending van het bestemmingsfonds Waddenfonds geschiedt overeenkomstig de statutaire doelstelling van de Stichting Waddenacademie en overeenkomstig de doeleinden waarvoor de subsidie van het Waddenfonds is verleend en binnen de grenzen van hoofdstuk 4 van het Waddenfonds: het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het Waddengebied.

De omvang van het bestemmingsfonds bedraagt ten hoogste 10% van de Waddenfondssubsidie van het betreffende boekjaar (toegekende subsidie 2020: € 1.200.000). Een overschrijding in enig jaar van het maximale percentage van het bestemmingsfonds leidt tot een lagere vaststelling van de verleende subsidie.

Toevoeging aan het bestemmingsfonds vindt plaats nadat het dagelijks bestuur van het Waddenfonds de subsidie over het boekjaar heeft vastgesteld. Bij het beëindigen van de subsidierelatie tussen het Waddenfonds en de Stichting Waddenacademie en bij ontbinding van de Stichting Waddenacademie moet het bestemmingsfonds worden terugbetaald, tenzij het dagelijks bestuur van het Waddenfonds anders beslist.

De toevoeging 2020 bestaat uit € 14.372 nog te besteden subsidie Waddenfonds 2020.

De toevoeging 2019 bestaat uit € 31.566 nog te besteden subsidie Waddenfonds 2019.

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop

onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Kortlopende schulden

(in euro's)

	2020	2019
Crediteuren	157.077	219.546
Belastingen en premies sociale verzekeringen	28.621	28.613
Overige schulden en overlopende passiva	285.780	36.748
Totaal	471.478	284.907
 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	28.621	28.613
Totaal	28.621	28.613
 Overige schulden en overlopende passiva		
Terug te betalen subsidie Waddenfonds 2020	253.717	0
Reservering vakantiegeld	14.563	15.895
Overige schulden en overlopende passiva	17.500	20.853
Totaal	285.780	36.748

Voor de kortlopende schulden zijn geen toezeggingen gedaan tot het stellen van zekerheden.

De subsidiebeschikking van het Waddenfonds over het boekjaar 2020 bedraagt € 1.200.000. De realisatie over het boekjaar 2020 bedraagt € 946.283. Er is sprake van een onderrealisatie van € 253.717.

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichtingen

De stichting heeft een mondelinge huurovereenkomst afgesloten met het Waddenfonds voor het gebruik van een deel van het pand aan Ruiterskwartier 121A te Leeuwarden. De huurprijs wordt bepaald naar rato van het aantal m2.

De huisvestingskosten (inclusief een aandeel in de ICT-kosten, alsmede een aandeel in de BTW) bedragen voor het gehele jaar € 56.844. Dit betreft een voorlopige afrekening.

Leningen aan bestuurders

Er zijn per 31 december 2020 geen leningen verstrekt aan bestuurders.

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in euro's)

	2020	Begroting 2020	2019
Baten			
Subsidie Waddenfonds (2020)	946.283	1.200.000	0
Subsidie Waddenfonds (2019)	0		1.200.000
Ontvangen subsidie Salfar/Prowad/KNA	73.069		10.626
Ontvangen subsidie UCF	0		182.379
Ontvangen bijdragen Saline Future congres	0		44.935
Ontvangen bijdragen Symposia en boeken	2.911		32.930
Ontvangen bijdragen Onderzoeksprojecten derden	61.263		108.444
Ontvangen deelnemersbijdragen Isisa	0		0
Ontvangen bijdragen Isisa	0		0
Totaal ¹	1.083.526	1.200.000	1.579.314

De in het boekjaar verantwoorde subsidies en/of bijdragen hebben betrekking op de volgende posten:

- Waddenfonds: er is op 20 december 2019 een beschikking verleend voor het kalenderjaar 2020 (maximaal € 1.200.000). De belangrijkste subsidievoorwaarden zijn uitgezet in het controleprotocol accountantsverklaring Waddenfondssubsidie, de subsidiebeschikking d.d. 20 december 2018 (met kenmerk 01621312/JL) van het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds en de subsidieverordening Waddenfonds 2017.
- Salfarproject (Interreg)
- Bijdragen symposia en boeken
- Bijdragen onderzoeksprojecten derden.

De subsidie van het Waddenfonds over het boekjaar 2019 is definitief vastgesteld door de desbetreffende subsidieverstrekker op 13 september 2020.

¹ Toelichting 2020:

Er zijn in 2020 activiteiten uitgevoerd op het gebied van onderzoek en adviezen voor derden, bijdragen van externe partijen en deelnemers aan publicaties en symposia die door de Waddenacademie (vaak samen met andere partijen) zijn georganiseerd. Voor deze activiteiten zijn subsidies en/of bijdragen ontvangen (totaal ongeveer € 137.000) van onder andere genoemde partijen waardoor de subsidies en/of bijdragen in 2020 lager zijn uitgekomen dan begroot op basis van de toekenning door het Waddenfonds.

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

(in euro's)

Kosten activiteiten

	2020	Begroting 2020	2019
Kosten Agenderen ²	64.257	40.000	132.677
Kosten programmeren	193.737	270.000	360.273
Kosten informeren	67.385	105.000	95.729
Kosten monitoren	113.794	120.000	156.298
Kosten onvoorzien	0	60.000	0
Kosten UCF	0	0	182.379
Totaal¹	439.173	595.000	927.356

² Inclusief kosten Onderzoeksprojecten derden.

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

(in euro's)

	2020	Begroting 2020	2019
<i>Personeelslasten</i>			
Lonen en salarissen	371.408		384.221
Sociale lasten	68.212		63.253
Pensioenlasten	56.689		58.306
Ontvangen ziekengeld	0		(15.435)
Doorbelasting personeelskosten naar activiteiten	(65.268)		(98.881)
Overige personeelslasten	64.983		83.974
Totaal	496.024	470.000	475.438

Toelichting lonen en salarissen

Lonen en salarissen	372.740		384.186
Mutatie reservering vakantiegeld	(1332)		35
Totaal	371.408	0	384.221

Toelichting overige personeelslasten

Vergoeding woon-werk verkeer	2.479		2.621
Opleiding personeel	1.319		6.785
Inhuur personeel	60.099		72.040
Overige personeelslasten	1.086		2.528
Totaal	64.983	0	83.974

Bij de stichting waren in 2020 gemiddeld 3,9 werknemers in dienst berekend op fulltimebasis. (2019: 4,1)

Afschrijvingen

Materiële vaste activa	9.845		9.999
Totaal	9.845	0	9.999

Overige lasten

Huisvestingslasten	56.844	55.000	56.165
Kantoorlasten	26.395	25.000	15.441
Algemene lasten	40.231	55.000	62.354
Totaal	123.470	155.000	133.960

bentacera

Gewaarmerkt als staat **waarop**
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

(in euro's)	2020	Begroting 2020	2019
<i>Toelichting huisvestingslasten</i>			
Huur	56.844		56.165
Totaal	56.844	55.000	56.165

Toelichting kantoorkosten

Kantoorbenodigdheden	4.015		2.392
ICT	18.263		8.876
Portokosten	0		0
Contributies en abonnementen	3.719		3.824
Kantinekosten	398		349
Totaal	26.395	25.000	15.441

Toelichting algemene lasten

Accountants- en administratiekosten	20.705		39.915
Overige advieskosten	3.350		7.308
Kosten Raad van Toezicht	6.741		6.045
Kosten Wetenschappelijke Adviesraad	2.850		1.664
Algemene verzekeringen	3.266		3.241
Overige algemene kosten	3.319		4.181
Totaal	40.231	55.000	62.354

Financiële baten en lasten

Bankkosten	(642)		(995)
Totaal	(642)	0	(995)

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Verantwoording Wet normering topinkomens (WNT)

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1	J. van Dijk	P. Hoekstra
Functiegegevens	Voorzitter bestuur	bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	40%	20%
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	70.168	28.918
Beloningen betaalbaar op termijn	8.380	4.137
<i>Subtotaal</i>	78.548	33.055
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	80.400	40.200
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2020	78.548	33.055
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2019		
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 – 31/12	1/3 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	40%	20%
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	66.132	22.625
Beloningen betaalbaar op termijn	8.126	3.359
<i>Subtotaal</i>	74.258	25.984
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	77.600	32.528
Totale bezoldiging 2019	74.258	25.984

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Bedragen x € 1	C.J.M. Philippart	M. Schroor
Functiegegevens	Bestuurslid	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	40%	40%
Dienstbetrekking	Nee	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	60.100	50.129
Beloningen betaalbaar op termijn	-	8.082
<i>Subtotaal</i>	60.100	58.211
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	80.400	80.400
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2020	60.100	58.211
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2019		
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	40%	40%
Bezoldiging		
Dienstbetrekking	Nee	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	60.704	48.715
Beloningen betaalbaar op termijn	-	7.848
<i>Subtotaal</i>	60.704	56.563
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	77.600	77.600
Totale bezoldiging 2019	60.704	56.563

bentacera

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Bedragen x € 1	C.J. Bastmeijer	N.R.J. Deen
Functiegegevens	Bestuurslid	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	20%	100%
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	27.819	105.722
Beloningen betaalbaar op termijn	4.137	18.500
<i>Subtotaal</i>	31.956	124.222
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	40.200	201.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2020	31.956	124.222
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2019		
Aanvang en einde functievervulling in 2019	N.v.t.	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		100%
Bezoldiging		
Dienstbetrekking		Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		102.976
Beloningen betaalbaar op termijn		18.011
<i>Subtotaal</i>		120.987
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		194.000
Totale bezoldiging 2019		120.987

bentacera

Gewaannerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam topfunctionaris	Functie
E.H.T.M. Nijpels	Voorzitter Raad van Toezicht
J.T.B. Bos	Lid Raad van Toezicht
P. Kabat	Lid Raad van Toezicht
G.M. Nieuwboer	Lid Raad van Toezicht
J.J. Engelen	Lid Raad van Toezicht
H.M. van Bockxmeer	Lid Raad van Toezicht
T.N. Wijmenga	Lid Raad van Toezicht (vanaf 3 augustus 2020)
Gegevens 2019	
E.H.T.M. Nijpels	Voorzitter Raad van Toezicht
J.T.B. Bos	Lid Raad van Toezicht
P. Kabat	Lid Raad van Toezicht
G.M. Nieuwboer	Lid Raad van Toezicht
J.J. Engelen	Lid Raad van Toezicht
H.M. van Bockxmeer	Lid Raad van Toezicht

bentacera

Gewaardeerd als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Ondertekening van de jaarrekening

Leeuwarden, _____ 2021.

Bestuur/directie:

C.J.M. Philippart

P. Hoekstra

M. Schroor

C.J. Bastmeijer

Raad van Toezicht:

E.H.T.M. Nijpels

J.T.B. Bos

P. Kabat

G.M. Nieboer

J.J. Engelen

H.M. van Bockxmeer

T.N. Wijmenga

Gewaarmerkt als staat waarop
onze verklaring d.d. 30-04-2021

betrekking heeft

Overige gegevens

Van
Stichting Waddenacademie

Statutaire en feitelijke vestigingsplaats: Leeuwarden
Adres: Ruiterskwartier 121A
8911 BS LEEUWARDEN

Aan de Raad van Toezicht van
Stichting Waddenacademie

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Waddenacademie (hierna 'de stichting') te gemeente Leeuwarden (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 'RJK C1' en de bepaling van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de winst- en verliesrekening over 2020 en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen en verantwoording in het kader van de WNT.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 'RJK C1' is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 'RJK C1' en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 'RJK C1'.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 'RJK C1'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten.

Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 30 april 2021

Bentacera Registeraccountants B.V.

T.A. Schurer RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

